

Najvažnejša naloga: dosledne odkup obvezne oddaje

V četrtek 20. avgusta t. l. je bilo v prostorih mestnega kina v Murski Soboti redno zasedanje Okrajnega ljudskega odbora Murska Sobota. Zasedanja se je udeležilo večina članov in delegatov, zastopniki oblasti in ostalih množičnih organizacij.

Po pregledu zadnjih sklepov so sledila poročila Izvršnega odbora OLO, katera so prisotni delegati spremljali z velikim zanimanjem. Posebno zanimiva je bila analiza letošnjih odkupov v okraju, ki jo je podal poverjenik za državne nabavke tov. Ernest Olas.

Letošnje sprostitve obvezne oddaje mesa in mleka, kakor tudi nekaterih drugih artiklov, so kmetje v okraju toplo pozdravili. Te ugodnosti pa so poedini KLO nepravilno razumeli, kar se odraža ob sedanjih odkupnih žitaric. Upoštevaajoč elementarne nezdode in nekoliko slabši pridelek so odkupni plan v okraju znižali za 90 vagonov. Poedincem so zniževali ljudski odbori s pomočjo množičnih organizacij. Kljub tej ugodnosti pa so nekateri KLO postavili na oportunistično stališče, kot v Bakovcih, kjer do zadnjega niso hoteli spremeniti in znižati obveznosti za 1 in pol vagona žitaric. Ko pa so zniževali, so upoštevali predvsem odbornike, to se pravi, da si je odbornik sam zniževal oddajo. Seveda je to neugodno vplivalo na ostale kmetovalce, kar je prišlo pozneje do izraza, ko se je začel odkup.

Karakterističen primer nerazumevanja odkupnih nalog je pokazal KLO v Sebeborcih, kjer so odborniki sprejeli sklep, da ne bodo dovoljevali administrativnih izvedb, češ, da je plan odkupa previsok. Po njihovem mnenju, bi si naj vsak kmetovalec prej odračunal za seme in lastne potrebe, šele potem bi naj oddal obvezno oddajo. Graje vredno je, da je pobudo dal za to, celo član OLO tov. Kučan, ki je imel le 477 kg obvezne oddaje, namlatil pa je nad 1800 kg žita. Kljub temu do danes ni oddal ničesar. (Takšen človek pač ni vreden biti ljudski odbornik). Slični primer je pokazal tudi KLO Črnelavci, odnosno predsednik, ki je izjavil, da odločbe o morebitni administrativni izvedbi ne bo podpisal, ker po njegovem mnenju kmetje nimajo žita. Koliko je bilo resnice na tem, je pokazal poznejši odkup, ko so do danes odkupili že 98% odkupnega plana v KLO. Tudi v Rogoševcih predsednik noče izpolniti obveznosti, čeprav ima le 278 kg ter poseduje 2.40 ha ornih površin in mlatnico.

So pa tudi številni KLO, kjer odkup teče v redu, ker so odborniki pravilno razumeli odkupne naloge in zastavili vse svoj vpliv kot v KLO Dokležovje, Kupsinci, Tišini, Gederovci, Kuzmi itd.

V Ljutomeru bodo razstavili dela domačih pisateljev

Vzhodna Prlekija je znana kot pokrajina številnih književnikov, pesnikov, piscev ljudskih iger, slikarjev in drugih ustvarjalcev ljudske umetnosti.

Pripravljani odbor za proslavo 400-letnice slovenske knjige v Ljutomeru je izkoristil to priliko, da obudi pri ljudstvu spomine na njegovo kulturno preteklost.

Med zanimivimi prireditvami ob tem slavlju bo razstava del domačih kulturnih delavcev. Odbor že zbira rokopise in književna dela, ki opisujejo domače kraje in življenje naših Prlekov. Razstavni material bodo poiskali v starih knjižnicah, pri avtorjih in njihovih sorodnikih, v mariborski študijski knjižnici itd.

Obiskovalec razstave bo našel znana imena kulturnikov: Potrča, Kranjca, Golarja, Baukerta, Spurove, Borka, Slogana, Krefta, Kocbeka in drugih. Za-

Sedanji odkup žitaric so prevzelo splošne kmetijske zadruge, ki so se na splošno na to važno nalogo še dokaj dobro pripravile. Kljub temu pa se dogajajo primeri, ko sloni odkup le na poslovojdjih, dočim upravni odbori ne pomagajo ali celo zavirajo. Nujno bi bilo, da KLO s KZ tesno sodelujejo, kar pa ni povsod opaziti. Nekateri poslovodje prevzemajo manjvredno žito (II. razreda), čeprav so poučeni, da so kmetje dolžni oddati prvovrstno žito, katero tudi imajo. Tako je poslovodja v Rogoševcih prevzel od kmetov Menčingerja in Čerpnjaka žito II. razreda in še to le tretjino od celotne količine, čeprav je dobro vedel, da imajo kmetje doma boljše žito, kar se je s poznejšim ogledom tudi dokazalo.

Navedeni primeri jasno kažejo, da poedini KLO nočejo razumeti odkupnih nalog, kar je posledica nerazumevanja ljudske demokracije in pa šibkega vzgojnega dela v vasl. V mnogih primerih pri odkupnih nalogah sploh ni opaziti pomoči Fronte ali drugih množičnih organizacij. Kako bi se drugače moglo zgoditi, da se obveznim oddajam upirajo celo funkcionarji OF kot predsednik vaškega Frontnega odbora v Gerlincih, ki ima 2 ha ornih površin. Kljub temu ni hotel izpolniti malenkostne obveznosti 190 kg žita. Potem ni čudno, če so v Gerlincih kmetje, ki posedujejo še staro zrnje, ne da bi oddali letošnje obveznosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pri Benediktu so se pomenili na zboru volivcev

Predpreteklo nedeljo so se volivci KLO Benedikt zbrali na svojem zboru. Pomenili so se o vseh važnejših gospodarskih zadevah kot o odkupu belih žit in masti. Po razpravi so z glasovanjem sprejeli plan obveznih oddaj za prihodnje leto.

Zbor volivcev je obravnaval važne stvari. Kljub temu niso vsi volivci čutili potrebe, da bi na njem sodelovali. Zato si bodo sami krivi, če jim kaka stvar ne bo ugajala. Kdor bo za platom razpravljajal in jadikoval, ne bo nič dosegel. Mesto za pošteno besedo je zbor volivcev. Tamkaj se bo taka beseda tudi upoštevala, če bo res poštena in ne bo nasprotovala zakonom in uredbam. Včasih se zgodi kaka napaka, ker ni nikogar, ki bi na napako opozoril. Zato naj prihodnji noben volivec in gospodar ne izostane.

Na zboru so se pomenili o dosedanjih odkupih žitaric. Ugotovili so, da poštini kmetje izpolnjujejo obveznosti, čeprav bodo s preostankom morali

skrbneje gospodariti. So pa tudi taki, ki bi lahko oddali, pa iz spekulativnih razlogov zavlačujejo odkup. Zaradi vremenskih nezdode je bil prvotni plan nekoliko znižan. Dolej pa so oddali le 55 odst. znižanje predpisane plana. Poštini kmetje so povedali pošteno: če smo mi izpolnili svojo dolžnost, jo še vi zaostankarji; za vse državljanse veljajo enake dolžnosti.

Zelo značilno je, da se je pri mnogih tudi manjših kmetih pojavila bolezen, odtrgati vsaj nekaj kilogramov predpisane obveznosti. Tako nekateri dolgočujejo po 5 do 20 kg s temi nekaj kg ne bo noben kmet preživel svoje družine, če ne bi imel več. Pri nekaj 100 kilogramih za domačo uporabo pa se teh nekaj kg tudi ne pozna. Zato poštini kmetje tega ne morejo smatrati za nekaj drugega, kot za čisto navadno bolezen odtegotviti s svojim obveznostim. O tem bi morali na zboru volivcev razpravljati bolj odločno.

Pomenili so se tudi o davkih, s katerimi so nekateri precej v zaostanku. Vendar bi bilo želeli, da se prihodnjič pomenijo bolj podrobno o vzrokih in ugotovijo, zakaj nekateri kmetje zavlačujejo plačevanje davkov, kakor oddajo masti. Dolžnost volivcev je, da ugotovijo, če so predpisi obvezne oddaje pravilno razdeljeni. Seveda bo pri tem tudi nekaj godrnjanja, kar je tudi bolezen nekaterih, ki brez tega ne morejo biti. Na to pa se poštini volivci ne smejo ozirati, temveč le na dejanske možnosti. Seveda tudi lenuhom ne smejo popuščati.

Za zaključek je predsednik KLO tov. Rojko seznanil volivce z nalogami svetov državljanov, kjer volivci, člani sveta, odločajo o raznih stvareh, ki spadajo v njihov delokrog. -j-k-

Veliko slavnje v Litostroju

V Titovih zavodih »Litostroja« v Ljubljani so 1. septembra slavili četrto obletnico, odkar je bil prvi obrat tega velikega kombinata za proizvodnjo hidroturbín, polnojermernikov in drugih predmetov pričel z delom. Ob tej slavnosti obletnici so sedaj predali svojemu namenu veliko jeklotovarno, ki je trenutno največja v državi.

Slavnosti sta poleg številnih gostov prisostvovala tudi maršal Tito in predsednik Sveta za strojegradnjo, minister Leskošek. Ob prisotnosti gostov so v novi jeklotovarni odšli tudi prvo jeklo.

V Repentaboru so sestavili prvo skupno slovensko listo

V slovenski občini Repentabor na Svobodnem tržaškem ozemlju so sestavili prvo skupno slovensko listo za bodoče občinske volitve. Volilna kampanja se na tržaškem ozemlju čedalje bolj stopnjuje, kar še posebej podžigajo koraki italijanske vlade za popravek italijanske mirovne pogodbe. S tem v zvezi si bodo italijanski diplomati vsakakor prizadevali, da bi dobili nazaj svoj izgubljeni Trst, čeprav so že danes lahko spoznali, da zahtodne velesile o Trstu nočejo nič slišati, oziroma da predlagajo medsebojni sporazum med Jugoslavijo in Italijo.

V Trstu so pred nedavnimi na željo predsednika italijanske vlade De Gasperija propagirali, naj se vse italijanske stranke združijo in nastopajo na skupni listi, vendar vse kaže, da se stranke med seboj ne bodo sporazumele.

V Afriki so se sporazumeli

V Najrobiju v Afriki je bila štirnajstnevna konferenca, na kateri so razpravljali o vprašanih obrambe afriške celine. Na kraju konference so na predlog Južnoafriške unije in Vel. Britanije sprejele vse delegacije vrsto priporočil o skupnih ukrepih za omogočitev hitrega transporta skozi osrednjo Afriko in drugih važnih vojaških vprašanjih.

Štev. 35 — Leto III.

Murska Sobota, 6. septembra 1951

Cena 5 din

Ugotovitev posvetovanja množičnih organizacij v Ljutomeru Bodimo budni, kajti sovražnik ne miruje!

Pretekli petek je bilo v Ljutomeru posvetovanje zastopalkov množičnih organizacij in društev vsega okraja. Konferenci je prisostvoval član Glavnega odbora OF Slovenije tov. Majhen.

Zborovalci so razpravljali o resoluciji Izvršnega odbora OF Slovenije, ki obravnava gospodarske ukrepe Zvezne vlade, organizacijo in delo ljudskih odborov ter odnos cerkve do države.

V razpravi o delu ljudskih odborov so govorili o posledicah decentralizacije v upravljanju gospodarstva in o prehodu vodstva podjetij od Zvezne vlade na neposredne proizvajalce, ki so si izvolili delavske svete. Tov. Glavnik je govoril o bodočih nalogah pri izgrad-

nji ljudske oblasti. S sprostitvijo obveznih odkupov in s prenosom upravljanja gospodarstva na delavske svete dobivajo ljudski odbori dejansko samoupravo s splošno, usmerjevalno in kontrolno dejavnostjo. Spremenjena vloga ljudskih odborov zahteva združitve nekaterih manjših. Svoje naloge bodo lahko vrsili le gospodarsko samostojni ljudski odbori. Kljub temu v nekaterih manjših krajevnih ljudskih odborih (Stara-nova vas, Buncani, Vučja vas itd.) zagovarjajo bivše meje starih občin in cerkvenih far ter se branijo združevanja. Zagovorniki starih občinskih mej branijo lastne interese in ne vidijo splošnih ljudskih potreb. V njihovih predlogih ne zasledimo težej po večjem sodelovanju z volivci.

Sekretar OK KPS Ljutomer tov. Verdev je pojasnil delegatom sovražno politiko Vatikana in njemu podložnih duhovnikov Knezoškofa v Ljubljani in Maribora sta našla svoje pomočnike tudi v duhovnikih, ki živijo v ljutomerskem okraju. Prav zadnje čase so se nekateri duhovniki čez noč domislili, da je treba popraviti cerkvena poslopja. V ozadju »splošne« zahteve se skrivajo določeni nameni posameznikov, ki hočejo izkoristiti vernike za prikrito borbo proti družbeni ureditvi. Njihovim spekulativnim željam je odklenalo. Dobili bodo postopno pomoč in celo kredite za popravilo cerkva, vendar ne v škodo našega ljudstva.

Malonedeljski gospod župnik si je na dan prvega maja zaželel procesijo, čeprav ni cerkveni praznik. Zaprošil je oblast za dovoljenje, čeprav je dvomil v uspeh. Zakaj je hotel motiti delavski praznik? Odgovor je preprost: zato, da je lahko pozneje s priznice blatil ljudsko oblast in hujskal vernike proti njej. Na Stari cesti so brez dovoljenja spremenili šolsko sobo v kapelo, otroke pa nagnali v edini razred. Na Grlavi so se poslužili druge zvijače: kombiniranega slavlja v zvezi s končanimi elektrifikacijskimi deli in otvoritvijo vaške kapelice. Skupna manifestacija naj bi po njihovem pokazala, da je v vasi zasvetila električna luč po zaslugi cerkve.

Naši ljudje so se lahko prepričali, da je država pripravljena pomagati cerkvi, če bo duhovščina prenehala s protiljudsko dejavnostjo. Duhovniki lahko dobijo plače od države in se socialno zavarujejo. Toda nekateri duhovniki to pomoč odklanjajo. Veržejski župnik je prejel mesečno plačo. Že drugi mesec jo je vrnil v izgovoru, da denarja ni zaslužil. Zakaj je to storil? Povejmo odkrito: bivši kaplan ga je k temu nagovoril. Poučil ga je o vatikanski »logiki«, ki prepoveduje slovenskim duhovnikom dostojno življenje in jih pripravja za mučeništvo. Vidite, takšni

mučenički naj bi bili duhovniki! Politika Vatikana je nečloveška; z namišljenimi mučenički hoče dokazati, da v Jugoslaviji preganjamo vero, hoče speljati vodo na mlin imperialističnih apetitov po Trstu in drugih slovenskih krajih.

Izpadi protiljudskih duhovnikov silijo množične organizacije, da budno zasledujejo njihovo delovanje. Naše prosvetne oblasti ne morejo dovoliti, da bi takšni ljudje vzgajali mladino proti pridobitvam naše revolucije. Ta odločitev pa prizadeva tudi tiste učitelje, ki s preživelimi kapitalističnimi nazori škodujejo pouku na naših šolah. Po vseh je treba izboljšati kulturno-prosvetno delo in ga usmeriti k utrjevanju ljudskih pridobitev — bratstva in enotnosti. Poleg izboljšanja idejne vsebine kulturnoprosvetne dejavnosti naj društva pomnožijo svoje članstvo s kmečkimi ljudmi.

Udeleženci posvetovanja so premalo posegali v razpravo, čeprav je po vseh obilo vprašanj, ki zaslužijo pozornosti javne obravnave. Odsotni so bili tudi zastopniki številnih organizacij in društev. Navzlic temu bo posvetovanje mnogo pripomoglo k uresničenju gornjih sklepov. ks.

Znižane so cene vinu, žganju, likerjem, sladkorju in masti

S 1. septembrom so v vsej državi znižane cene vinu. S tem so predpisane najvišje cene za vino za vsa država. Najvišje cene v gostinskih obratih kategorije D so sledeče: vino slovensko I. skupina 130 din; II. skupina belo 120 din; II. skupina rdeče 115 din, dalmatinsko 95 din, srbsko nad 12 maligaov 90 din; srbsko do 12 malg. 85 din; buteljke 0,7 litra 130 din. V obratih kategorije C je najvišja cena skoraj pri vseh vrstah za 10 din višja, v obratih kategorije B pa za 20 din višja od navedenih cen.

Cene žganju in likerjem so bile znižane 16. avgusta za okrog 25 odst. Sedaj pa so te cene ponovno znižane, tako da se v maloprodaji lahko dobijo različne žgane pijače po ceni od 200 do 300 din za liter.

Znižane so tudi cene sladkorju in masti. Maloprodajna trgovska podjetja so dolžna prodajati sladkor v kristalu po 420 din, sladkor v kockah po 470 din in svinjsko mast po 300 din za kilogram.

To zniževanje je v skladu s splošnim zniževanjem cen, ki so v sorazmerju z ostalimi predmeti imeli previsoke cene.

Invalidi za vzgled

V oddaljenem Tomažu pri Ormožu je invalidska organizacija zastavila med vsemi vaškimi množičnimi organizacijami. Delovna je, enotna in ima uspehe pri vsakodnevnih nalogah.

Pred dvema letoma niso pri Tomažu poznali invalidske organizacije, vsaj v javnosti ne. V organizaciji je bilo le 10 nerazgibanih članov. Takrat so vo-

lili nov odbor, ki je kmalu odpravil začasno splanje.

Tov. Peter Megla, eden najbolj delovnih odbornikov, pripoveduje, da niso s lahkoto združili po bregovih raztresene starčke-invalidde. Spominja se Marije Staler iz Senika, sprva plahe starke, ki mu je dvakrat pobegnila zdoma, ko jo je obiskal. Vztrajal je in omečal starkino srce. Danes je Stalerjeva ena izmed najbolj delovnih članov. Tako odlični kot je Megla, so tudi ostali odborniki. Vsak na svojem področju obiskuje invalide, jih bodri in usmerja.

Tomaževski invalidi se povsod znajdejo. Za tržaški dom so prispevali preko tisoč dinarjev. Vsak invalid je dal najmanj 30 din. Starčki s petimi in šestimi križi so pomagali pri ureditvi vaškega pokopališča in pri popravilu krajevnih cest. Nekaj nad 700 prostovoljnih ur so opravili. Invalidsko članarino redno plačujejo in so jo poravnali za vse letošnje leto. V Osvobodilni fronti, pri Rdečem križu, v zadrugah, skratka povsod vidno sodelujejo. Pri volitvah so vedno prvi. Do desete ure padejo ponavadi njihovi glasovi v skrinjice kandidatov Osvobodilne fronte.

Taki so invalidi pri Tomažu, ponosni na dvojno priznanje: diplomo Republiškega odbora Zveze invalidov in pohvalo Okrajnega invalidskega odbora v Ljutomeru. Prejeli so jih letos v februarju.

Dosedanji uspehi jih niso uspavali. V počastitve III. Kongresa vojaških vojnih invalidov slovenske tekmujejo z vsemi osnovnimi organizacijami v okraju. V svojih tekmovalnih obveznostih imajo redno plačevanje članarine, pomoč tržaškim Slovincem, prostovoljno delo in povezavo z vsemi množičnimi organizacijami na vasi. Tekmovanje jih je razgibalalo. Kaže, da si bodo osvojili še tretjo diplomu. ks.

Gasilci so tekmovali za okrajnega prvaka

Predpreteklo nedeljo so prišle v Verže najpogostejše desetine gasilskih čet ljutomerskega okraja. V zanimivem dopoldanskem tekmovalju za okrajnega gasilskega prvaka je sodelovalo 5 moških, 6 ženskih in 1 pionirska gasilska deseterina. Nastopajoči so izvajali pred mariborsko ocenjevalno komisijo sedmadijske vaje, praktične vaje na gasilskem orodju in suhe vaje z motornimi in ročnimi brizgalnami.

V popoldanskem sporedu gasilskega slavlja je 405 gasilcev korakalo mimo častnih gostov: sekretarja republiške Gasilske zveze tov. Zaleta, sekretarja OK Partije tov. Verdeva in drugih gasilskih voditeljev. Po slavnostnih govorih je poveljnik okrajnega gasilskega štaba tov. Blagovič razglasil tekmovalne rezultate.

Prvo mesto v kategoriji B (vaje na motornih brizgalnah) si je priborila moška deseterina iz Ivanjkovec s 187 točkami. Kot okrajni zmagovalc je prejel prehodno zastavico in 3000 dinarjev nagrade. Drugo mesto si je priborila moška deseterina iz Bučevce s 175 točkami, tretje mesto ženska deseterina iz Vogričevce s 169 točkami itd. V C-kategoriji (vaje na ročni brizgalni) so zmagali gasilci iz logarevske desetine s 168 točkami, drugo mesto pa so zasedle gasilke iz Podgradja s 161 točkami. Zelo posrečeno so nastopili pionirji iz Krapja, znanci iz lanskega gasilskega tekmovalja. Zmagovalci so prejeli denarne nagrade.

V Zagrebu bo prihodnji mesec velik mednarodni mirovni shod

Jugoslavanski komite za ohranitev miru v svetu pripravlja v dneih od 23. do 26. oktobra v Zagrebu velik mirovni shod, ki bo spet precejšen udarec organizatorjem stalnih provokacij na naših mejah in kominformovskim kričačem, ki že dve leti trobijo v svet o nepadalnih namenih naše države in pri tem stalno poskušajo kako bi izvali narode in našo strpljivost.

Sklicanje mirovnega shoda v ogroženi Jugoslaviji so v vsem svetu prijatelji miru toplo pozdravili in se tudi takoj odzvali, da se bodo udeležili shoda. Vsekakor bodo naši in tuji javni delavci povedali na shodu odločno besedo tudi kominformovskemu združenju za mir, ki seveda razume mir le pod sovjetskimi pogoji, t. j. pod sovjetsko nadvlado.

Iz Albanije še vedno bežijo

Iz Albanije v zadnjih časih vedno več ljudi beži v našo državo, ker ne morejo zdržati pod terorjem, ki se v Albaniji še vedno stopnjuje.

Resnica jih bode v oči ...

Izjave madžarskega begunca

Tako kot stara, izrabljena lajna, ki venomer cvili svojo vižo, tako vztrajno se drži informirojevska propaganda svojih obrabljenih rekvizitov o »strašnem terorju«, nezadovoljstvu, stavkah in uporih »zdravih sil« v Jugoslaviji — vse po predpisanih receptih pravovernih prerokov iz Moskve.

Pustimo ves ta krik in vik — saj je informirojevski. Resnica zahteva dokazov in ker teh nimajo, se pač poslužujejo svojih priučenih metod: resnico kujejo v lažeh in prevarah. In prav v tem se kar kosajo med seboj, kdo bo stisnil v svet večje in več laži in klevet. V tej praksi se posebno odlikujejo naši najbližji sosede — madžarski informirojevci. Razumemo jih. Tako početja so jim potrebna, da bi z njimi vsaj malo prikrilj resnico o nevdržnem stanju in iz dneva v dan naraščajočem nezadovoljstvu znotraj svojih meja. Kdo bi se le prepiral z njimi, sami se smešijo in razkrinkavajo dovolj. Resnica je povsem drugačna od lažnivih parol in krikov in svet pozna to resnico. O njej pričajo tudi oni, ki so morali zapustiti svoje domove in iskati zatočišča drugod.

Med mnogimi, ki so v poslednjem času (verjetno ne zaradi preobilnih dobrot) pobegnili iz Rakossyjevega raja, je tudi mladi, štiriindvajsetletni Kishegyi Antal, po rodu Madžar iz madžarskega Prekodonavja (Dunantul). Kaj pravi on o stanju v današnji Madžarski in kaj ga je privedlo, da je zapustil svojo domovino?

»Neznosne razmere,« izjavlja Kishegyi, »v katerih živi madžarsko ljudstvo, so me primorale, da sem zapustil svojo rodno zemljo, iz katere so ruski gospodari naredili svojo kolonijo. Madžarski ljudje, delavci in kmetje, ki žive v večnem strahu za svobodo svojih življenj, delajo danes za koristi Sovjetske zveze — v škodo madžarskemu ljudstvu.«

Res, kako čudno nasprotujoča je resnica hvalisavim izjavam madžarskih voditeljev o visokem življenjskem standardu madžarskih delavcev in kmetov: Madžarska, žitnica srednje Evrope, je ponovno uvedla živilske nakaznice, po katerih prejema posameznik 300 (!) gramov kruha na dan.

Na zadnjem zasedanju Generalne skupštine OZN je bila Madžarska obtožena, da ne spoštuje in ne dovoljuje niti osnovnih človeških pravic in svobod svojih državljanov. Madžarsko časopisje je to obtožbo zavračalo na vse načine in trdilo, da je zlona-merno obrekovanje Madžarske.

Kishegyi pravi o teh svobodašnih takole: »Dovolj je ovadba, da poslušate kako tujo radijsko postajo — in že se znajdete v zaporu ali taborišču. Kdor ne hvali vseruske mladosti, je razglašen za sovražnika države in kaj kmalu se znajde v zaporih.«

Cudovita svoboda, popolnoma podobna oni, izza časov nacizma in fašizma. Kishegyi pripoveduje o sebi: »Ne da bi kakorkoli kršil zakone, sem bil skozi poldruge leto zaprt v internacijskem taborišču v Budimpešti v Mosonyi ulici. Bilo nas je mnogo, raznih slojev in poklicev in nečeto jih je ostalo med zidovi te ječe. Nikoli več niso prišli med ostale ljudi ...«

In naštevaj imena svojih tovarišev, s katerimi je skupno okušan dobrote informirojevske svobode in ki so nehali v tem taborišču.

»Internacijskih taborišč je vsak dan več, a razmere v njih neznosne,« priča dalje Kishegyi. »V taborišču v Kistarcsi

in taboriščih okrog Hortobagya so morali izseljenci iz obmejnega pasu po več dni in noči prebiti nezavarovani na prostem. V teh taboriščih so redki zdravniki, ali pa jih sploh ni, tako da so smrtne žrtve zelo pogoste. Poveljniki taborišč — žandarji, so pravi mučitelji, ki uživajo ob neznosnem stanju svojih žrtev.«

Skupina madžarskih vojaških beguncev v Beogradu

Tako pravi dalje, da je v taborišču Tiszapolgar do februarja letos umrlo 5 dojenčkov, ker ni bilo zdravnika. Drugo pa, kjer so zdravniki, pa le-ti ne dajo bolnikom njihovih lastnih zdravil, ki jih interniranci prinesejo s seboj. Soloobveznim otrokom izseljenih družin kratijo pouk, a čisto izselijo cele družine neznanu kam. Čez čas se taki oglašajo s pismom iz Sibirije — iz rudnikov in drugih delovišč, kjer so na prisilnem delu.

Nedavno uradno sporočilo madžarske vlade sicer navaja, da so iz Budimpešte in okolice preselili nekaj stotin bivših ministrov, grofov, vitezov in Hortyjevih generalov. To naj bi bilo opravljeno za desetstisoče izseljenih delavcev in kmetov — o katerih pa to uradno sporočilo previdno molči. Današnji vladostročci na Madžarskem se boje svojega

ljudstva, zato izvajajo nad njim nasilje in teror.

»Zaradi tega — in to je le majhen drobec vsega,« nadaljuje Kishegyi, »sem pobegnul in z menoj mnogo drugih. Zapustil sem svojo domovino in šel v Jugoslavijo, v deželo, o kateri sedanja sovjetska in madžarska propaganda trdi, da se pripravlja na vojno proti Madžarski. Toda tu sem bil sprejet z razumevanjem, medtem ko doma, v moji domovini trpi in pada na tisoče žrtev — in ko po drugi strani Rakossy

Cvetoče koprive z obmurskih vrtov

Po dvakratnem uspešnem in zanimivem potovanju moje stare je še mene zamikalo, da prepotujem naše kraje. Vročina je namreč malo popustila in dež je poskropil prah, zato se laže hodi.

Točnost je lepa čednost! To pot pa sem le imel srečo, da sem zamudil na slavečko tombolo. Pravijo, da ni bilo mnogo sreče, ker je zrebe izmaknilo kolo in se odpeljalo neznanu kam. Tako sta dva glavna dobitka šla po vodi, ostali pa menda niso bili mnogo vredni, ker so se ljudje vračali tako kislil obrazov. Nekdo pa je bil zadovoljen — in sicer gostilničarji.

V Radgoni me je zmotilo tarnanje pionirjev. Na moje radovedno vprašanje so mi povedali, da ne bo nič denarja za zvezke, risanke in bonbone, ker so jim koprive splesnile. Pa ne te moje koprive, ki jih zbiram za Ljudski glas, temveč tiste, ki rastejo za plotovi po dvoriščih, pa tudi vrtovih. Zato jim jih GOSAD noče odkupiti in ves trud za 100 kg kopriv je šel po vodi.

Tudi mene je voda zanesla v Ljutomerski okraj. Za trenutek sem se ustavil ob Muri v Smoševem mlinu. Le zakaj melje tako črno moko, sem povprašal mlinarja. Pa je bil v mlinu takšen ropot. Da nisem razumel odgovora. Zato sem kmetom, ki so me poprej prosili, naj bi jim pojasnil, svetoval, da grede kar sami vprašat, saj jih mlinar gotovo ne bo nagnal, če mene ni.

Spotoma proti Ljutomeru bi skoraj postal žrtev nesreče. Pa sem imel srečo, da si nisem polomil nobene kosti, ko me je kolezar zagnal v živo ograjo pri Skrobarju na Cvenu. Iz kopriv sem se izkobilal še tako močan, da bi ga namlatil. Pa sem ugotovil, da ni bil kriv toliko kolezar, kot nesrečen ovinek, ki je bil obračten z drevjem, da pri belem dnevu ne vidiš 10 korakov ceste pred seboj.

V Preskii sem dohitel starčka, opirajočega se na popotno palico. Zaupno mi je povedal, da gre na pošto, ker je napisal pismo samemu ministru v Ljubljano. Pritožil se je, ker ne more prenašati krivic, ki mu jih delajo »večji« zadrudniki iz Stare-nove vasi. »Delam, pa ne vem za koga,« mi je razlagal. »Ko sem se zadnjič pritožil na upravi, mi je knjigovodkinja zabrusila: 'Če vam ni prav, izstopite iz zadrudge!' Imajo nas za neumne, vencerle.« Pa se jim ne bom pustil, ne bodo me iz zadrudge!

Krenil sem v malonedeljsko zadrugo, ker sem vedel, da imajo lepe navade: če si spreten, ti trudodnevi rasejo ko

gobe po dežju. Zato sem menil, da bi se vpisal za zadrudnika. Pravijo, da pri njih ni važno, koliko delaš, dovolj je, da na koncu meseca prides in poveš trudodneve. Zato bi lahko mirno potoval po svetu, na koncu meseca pa bi prišel in povedal, koliko trudodnevov želim, da mi vpišejo. Pa nisem imel sreče, ker si z brigadirko Sobočanovo Bariko še nisva prijatelja. Družace pa ni mogoče biti takšen zadrudnik.

Pri Tomažu sem sem se ustrašil, da sem zgrešil pot in sem brez potnega lista zašel v Avstrijo. Pa je bila le nedolžna stvarca: »Autobusgarage und Dorfmaschinen«, je stalo napisano nad velikimi vrati le kot ostanek okupacije. Bi jim zameril, da s takimi napisi motijo poštno potnike, če ne bi ugotovili, da je pri Tomažu še marsikaj narobe. Sem čital »mesnica«, pa sem ugotovil, da je le neka shramba. In tam, kjer piše »klavnica«, tudi ni nobene klavnice več. Zato sem jim odpustil, ker pač nimajo okusa za take stvari ali pa so nepismeni.

Pri Tomažu sem odkril še veliko novotarijo: kopalnice za rance. Nič se ne čudite, pravo pravcato moderno kopalnice. Sicer so pred tremi leti začeli graditi zadrudni dom; no, pa so naredili kopalnice pod streho. Baje zato, da rance ne bodo mokre, ko se bodo ob dežju kopale, kakor mi je odgovoril neki navihaneč.

Napredni pa so, napredni pri Tomažu, saj imajo dom ljudske prosvete. Ampak, hudimans, ko ni nikogar, da bi ga zračil. Bo res treba ustanoviti prosvetno društvo, drugače bodo morali najeti hišnika, kakor tožijo, ali dom prepuštili plesni.

Tudi strelce imajo, le strelišča nikaj primernege. Zato bi skoraj postal žrtev teh junakov, ki streljajo kar v občestni rob, ki je komaj tri metre visok. Krogle pa seveda svigajo tudi čez.

Spotoma me je došel kmet, ki je peljal žito v mlino. Tožil mi je, da je hudo s temi obveznimi oddajami. Ko mu je tega zmanjkalo, pa mi je že zaupno povedal, da le ni tako hudo, vendar kmet mora godrnjati, ker bi drugače kdo mislil, da mu predobro gre. Ne vem, kdo mu je to povedal. Tudi mi je zaupal, da so mu žitki uničili predlansko žito, ker ga je skrival, pa ni mogel paziti nanj. Nato ga je malo očistil od stvarc in ga letos oddal. Presneti spekulant, sem si mislil. Le kaj delajo naši odkupovalci, da tega ne opazijo? Zato pa rečem, kmet je prebrisan, ne smeš mu vsega verjeti! Ko sem to povedal v Ljutomeru, so mi rekli, da sem to prepozno ugotovil, ker oni to že dolgo vedo.

Naši čitatelji piše'o ...

Ali lendavski okraj ni obmurski?

Tako sprašuje frontovec iz Turnišča v lendavskem okraju, ko med drugim piše:

Pod naslovom »Ljudski glas« stoji zapisano: Glasilo OF za obmurske kraje. Ko čitam naprej in iščem po listu, kjer bo kaj pisalo iz našega okraja, navadno ne najdem nič. Zakaj iz našega okraja ne pišete ... ali ni obmurski?

Tudi lendavski okraj je obmurski, zato bi morali več pisati o življenju in delu pri vas. Krivda za to, da je zapostavljen v našem listu, pa ni le pri uredništvu, temveč predvsem pri frontovcih vašega okraja in vaših vasi. V uredništvu nimamo toliko ljudi, da bi lahko šli vsak teden po vaseh in zbirali novice. Zato smo v eni izmed zadnjih števil pozivali naše čitatelje, naj nam sami poročajo o raznih dogodkih iz

svojege okraja. Iz katerih krajev nam poročajo, o istih pišemo. Iz vsega lendavskega okraja pa se doslej ni oglašil še noben poročevalec. Zato bo najbolje, da se pomene na svojih sestankih in sejah, kdo bi lahko od vas poročal, in takoj začnete pošiljati uredništvu poročila, da bomo tudi o življenju in delu lendavskega okraja pisali toliko kot o ostalih.

Akordno število delovnih dni

Lansko leto je bila vrednost delovnega dne v kmečki obdelovalni zadrugi Noršinci najnižja v Ljutomerskem okraju. Tudi letos se ne bo pomaknila s tega mesta, če bodo delovne dni zapisovali tako, kot so jih zapisovali doslej.

V zadrudni pisarni imajo grafikon, ki prikazuje število opravljenih dni za posameznega zadrudnika. Pri pogledu na ta grafikon pa zadrudniki strnijo nad imenom brigadirja Janka Peršeta iz Babinec, ki je dosegel rekordne številke; samo v prvih sedmih mesecih tega leta ima že 394 delovnih dni, od tega v juniju 76, v juliju pa je 83 — morda bo v avgustu prekorščil celo 100. Zadrudniki se sprašujejo, odkod toliko, ko pa imajo ostali marljivji zadrudniki največ 30 do 40 delovnih dni. Čeprav mu priznajo, da je marljiv brigadir in da je njegova brigada najboljša, se jim to zdi le preveč. In sploh, zakaj je treba pisati za en dan dva ali tri delovne dneve, potem pa bo vrednost delovnega dne spet tako nizka? Zadrudniki pričakujejo, da bo Perše sam poskrbel, da bo število njegovih delovnih dni primerno številu drugih pridnih zadrudnikov.

Pošta in cesta

Na zadnjem sestanku predstavnikov množičnih organizacij iz Kuzme, Doliča, Gornjih Slaveč in Matjaševce so poleg drugega razpravljali o ustanovitvi pomožne pošte v Kuzmi in s tem v zvezi tudi avtobusne postaje. To bi bilo nujno potrebno, ker je avtobusna postaja oddaljena nad 5 km, železniška postaja pa 13 km in zato imajo slabe prometne zveze z Mursko Soboto. Obljubljeno je že bilo, da se želji prebivalstva lahko ugoti, če se okrajna cesta Dolnji Slaveč—Kuzma uredi za avtobusni promet. Ker je v okolici precej kamna, ki bi se z drobilcem dal pripraviti za posipanje cest bi s pomočjo prebivalstva to cesto lahko hitro popravili. Prebivalci Gornjih Slaveč in Doliča so v zadnjem času že mnogo napravili pri popravilu cest.

Za rešilni avtomobil

Poiskali smo si skromen kotichek v »Ljudskem glasu«, ker se le redkokdaj kdo spomni na nas. Menda zato, ker smo tako daleč od prileške »metropole«. Skoraj 15 km dolga pot je do nje. Zato smo tembolj pozdravili odločno oblast, s katero smo dobili zdravniško ambulanto. Če prvi obisk Ljutomerskih zdravnikov nosi je prepračil, da smo rešeni dolge poti do Ljutomera, kamor smo doslej hodili po zdravniški pomoči.

Naši ljudje radi obiskujejo ambulanto. Po štiriideset in še več pacientov zaposluje službojučega zdravnika. Zlasti zobozdravnik ima mnogo dela, kajti v naših krajih je mnogo ljudi z obolenim zobovjem.

Zadnje tedne smo dolgo čakali pred ambulanto. Nikogar ni bilo iz Ljutomera, da bi nas pregledal in nam pomagal. 17. avgusta nas je obiskal le zobozdravnik. Kakor smo izvedeli, je bil službojuč zdravnik na dopustu in ga ni nihče zamenjal.

Šlišali smo tudi, da zdravnikom primanjkuje prevozne sredstvo. Pripravljeno smo pomagati. Zadrudniki iz Koračic so že izrekli močasto besedo: za rešilni avtomobil bodo dali 3000 dinarjev! Tako pa bodo rekli tudi gasilci, mladinci in kmetje. Vsi bodo prispevali po svojih močeh.

Se nekaj predlagamo! Ljutomerske ustanove naj bi bolj pomagale zdravnikom. Večkrat se zgodi, da je zdravnik brez avtomobila, ko ga ljudje kličejo na pomoč. Mar ne bi bilo lepo, če bi mu odstopile prevozne sredstvo, ki je trenutno nezasedeno? Treba bi se spriznati z resnico, da je obisk podeželskih ambulant tako potreben, kakor množični sestanki in zbori volivcev. Če bomo naloge zdravstvene službe tako razumeli, smo Tomaževčani prepračeni, da bodo odpadle tudi takšne dobronamerne kritike v našem tedniku.

Mlini, špekulacije in cene

Iz Ljutomerskega okraja nam piše M. J. in vprašuje, zakaj mlina v Cezanjevcih in Grabah ne meljeta za tamkajšnje prebivalstvo, temveč za garan-

tirano preskrbo. Ostali mlini namreč nimajo dovolj vode, zato ne meljejo redno. Pri tem se v imenu malih kmetov pritožuje, češ da sedaj — ker mlina ne meljeta — nekateri tudi premožnejši kmetje to izkoriščajo in kupujejo kruh v mestu, žito pa hranijo doma v spekulativne namene ter ga ponujajo: rž po 7000 din, pšenico pa celo po 12000 din za metrski stot.

Ponujajo ga že lahko, mnenja pa smo, da ne bodo našli takih kupcev, ki bi kupovali tako drago žito, če v mestu dobijo poceni kruh in moko. Takim spekulantom pa privoštimo, da se bodo to pot posteno uskali s svojimi cenami. V Vojvodini namreč cene stalno padajo, da se danes dobi pšenica že izpod 3000 din metrski stot, ponekod celo po 2200 din. Zato tudi pri nas ne bo nihče plačeval tako drago in bodo takšni spekulanti primorani svoje cene znižati, če bodo hoteli prodati.

Kar se tiče mletja, smo mnenja, da tudi kmetje morajo zmleti žito za domače potrebe. Vendar nekateri mlini morajo mleti za potrebe mest in so mliji vsa leta. Ker razmer ne poznamo dovolj, ne moremo za ta dva mlina povedati svojega mnenja. Vemo, pa, da nekaterim ljudem — točno rečeno spekulantom — ni po volji, da je v pekarnah kruh tako poceni. Zato želijo, da bi v pekarnah kruha zmanjkalo, ker samo takrat lahko oni upajo na visoke cene svojemu žitu. Zato bi radi, naj mlina ne bi mliji za garantirano preskrbo in za pekarnice, ki prodajajo kruh v prosti prodaji. Takim spekulantom pa poštni kmetje ne bodo nasedli.

Norčevali bi se sami iz sebe, če bi igrali tako igro ...

Dramska skupina Zveze borcev iz okolice Ljutomera je iztaknila neke »ljudsko« veseligr »Zdravnikov strežnik«. Hotelo so jo igrati, ker je pač na »hece«, kakor pravijo pri nas. Ko so jim pa na Okrajnem odboru Ljudske prosvete v Ljutomeru igro odločno odsvetovali, so bili užaljeni: »Zakaj neki bi bila igra elaba? Mi tega ne vidimo.«

Da, igra je skrajno slaba, iz nemščine prevedeno skrupulo, polno puhlih in neumestnih šal. To bi bila najboljša ocena za to »veseligr«.

Pa te izrabljene, stare, puhle šale ne bi bile najhujše zlo — ampak gre za to, da v igri neznan, očitvidno skrajno aristokratsko misleči nemški pisatelj skrajno nesramno sramoti kmečki stan. Dva kmeta, ki prideta po pomoč k zdravniku, njegov sluga, ki je po svoji vlogi itak navno omejen, na žaljiv način prevari. S tem je pisec nedvomno hotel povedati, da mestni človek, pa naj je še tako omejen, daleč nadkriljuje kmečkega, t. j. podeželskega človeka. Ali ni to sramotenje in žalitev kmeč-

kega delovnega človeka, ki je že nešteto-krat dokazal takim nazadnjaškim piscem, da je po svoji morali in pameti kljub temu večkrat daleč pred njim.

Ali se ne bi igralci — sami kmetje — norčevali sami iz sebe, če bi igrali tako igro? In končno: ali bi se to igro organizacija Zveze borcev, ki je nosilec idej narodnosvobodilne vojne, kaj prispevala k kulturnemu dvigu sovaščanov? Po vsem povedanem je odgovor jaseen.

Najdena ročna granata ga je ubila

V petek, 30. avgusta 1951 ob 18. uri se je na Veliki ponesrečil 11 letni Franc Znuđerl, ki je pasel živno. Na pašniku je našel v minuli vojni odvrženo ročno granato, ki mu je pri igranju eksploziviral v rokah in ga na mestu ubila. Po osvoboditvi je to že tretja nesreča z najdenimi ročnimi granatami pri otrocih. Potrebno je, da stariši svoje otroke poučijo in tako preprečijo nesreče.

Zasedanje OLO Murska Sobota

(Nadaljevanje a 1. strani)

Ob sedanjem odkupu je slišati tarnanje poedinih vaških špekulantov, češ, da bo odkup pobral ves pridelek, kar pa je brezplodno natočevanje. Da so letos kmetje veliko na boljšem, kot prejšnja leta, pove preprost račun: Letos bo ostalo kmetovalcem na prosto razpolaganje nad 700 vagonov krompirja, 30 vagonov prosa in ajde, 12 vagonov fižola, 1200 ton mesa in podobnih artiklov, za katere je ukinjena obvezna oddaja. Zato se tembolj ostro postavlja vprašanje poštno izpolnitve obveznostih žitaric, kar je predpogoj za zagotavljanje prehrane delovnega ljudstva. Zato bo odkup stekel do konca, ne glede na nerganje poedinih špekulantov, ki polzkušajo odvrtniti poštno kmetovalce od izpolnjevanja svojih obveznosti do skupnosti.

Tov. Olas je nadalje prikazal statistiko odkupa masti in mleka, kar daje sporedno s prejšnjim letom (lani smo imeli sušo) dokaj slabo sliko. Primer pri oddaji mleka. Lani so zbiralnice odkupile v tem času do 7000 litrov mleka, letos pa zajame dnevni odkup le 2500 do 3000 litrov mleka in to pri boljših krmnih pogojih kot prejšnje leto. Se slabše je z odkupom masti. Tu je treba sicer upoštevati poletne mesece, ko kmetje v glavnem še nimajo debelih prašičev. Kljub temu bo potrebno naslednje mesece postaviti izterjavo zaostankov masti na prvo mesto.

Iz poročila Sveta za kulturo in prosveto je bilo razvidno, da se je Svet redno sestajal in reševal vsa tekoča vprašanja ter nudil konkretno pomoč, kjer je bilo to potrebno. Tako so med drugim člani Sveta obiskali med počitnicami vse šole ter pregledali poslopja, zaloge kuriva itd. Na splošno se je ugotovilo, da KLO in množične organizacije premalo skrbijo za osnovne šole. Tako še nekateri šole niso pripravljene za novo šolsko leto, učiteljska stanovanja niso urejena itd. Svet bo kontroliral, da bodo odgovorni

Našim naročnikom!

Uredništvo in uprava našega lista se trudita, da bi ugodila željam naročnikov. V listu vam želimo nuditi po možnosti vse, kar vas zanima. Kdor ima kakše posebne želje, prosimo, da nam jih sporoči. Mi jih bomo upoštevali, kolikor nam bodo okoliščine dopuščale.

Obenem prosimo vse naročnike, ki so prejeli položnice, da jih čimprej izpolnijo in nakažejo zaostalo naročnino, kajti drugače jim bomo morali list ustaviti, zaostanek naročnine pa prisilno izterjati. Ker so uprave vseh časopisov primorane zahtevati, da se naročnina plačuje v naprej, upamo, da tudi vi ne boste odklonili plačila naročnine za prihodnje mesece do konca tega leta.

Uredništvo in uprava

Radgona

Na okrajni razstavi bo razstavljalo 150 razstavjalcev

V Gornji Radgoni bo od 7. do 14. septembra t. l. okrajna razstava lokalnega gospodarstva in kmetijstva; zastopano bo tudi lovstvo in čebelarstvo. Od razstavljenih izdelkov iz obrtništva bo največ pohištva. Doselej je prijavljenih že nekaj nad 150 razstavjalcev. V okviru razstave bodo 9. septembra tudi konjske dirke na novem dirkališču na Tratah pri Gornji Radgoni, za katere vlada veliko zanimanje. V dnevi 8., 9. in 16. septembra bo tudi prosta zabava s plesom. Razstava bo predvsem komercialnega značaja in bodo obiskovalci imeli priliko kupovati posamezne predmete in izdelke. Razstavni prostori se urejujejo v domu kulture in v bližini tega stavijo poseben paviljon. Z ozirom na lanskoletno uspešno razstavo te vrste je tudi letos pričakovati zadovoljivo udeležbo obiskovalcev iz okraja in širno naše domovine. Pri skupinskih obiskih razstave bodo imeli kolektivni podjetji pri vstopnici 25 odst. popusta.

Z malimi stroški bi lahko naredili veliko korist

Ob mestnem transformatorju v sredini Gornje Radgone je nagraden velik kup kamenitih kock za tlakovanje mestnih ulic, kar je že namenila bivša občinska uprava v dobi predpriljske Jugoslavije in je bila ulica Spodnje grisa tlakovana tik pred okupacijo. Okupator je velik del tega pripravljene materiala odpeljal za tlakovanje avstrijske Radgone, dočim je okrog 50 kub. metrov še ostalo na mestu. Vsa povojna leta se še od MLO nihče ni spomnil na to tako važno delo, ki bi bilo povezano le s stroški polaganja kockastega tlaku in bi se brezdomno lahko našla sredstva iz lokalnih virov. To bi bilo v olepšanje izgleda mesta in v korist gospodarskemu napredku.

1000 prostovoljnih ur in 15000 dinarjev

Na pobudo Okrajnega odbora ZB za radgonski okraj je krajevna zveza G. Radgona napovedala šestmesečno tekmovalno v čast 10. obletnice JA krajevni zvezi ZB Slatina Radenci med drugim v naslednjih točkah: Dokončno bomo sprejeli v organizacijo ZB vse tiste borce, ki so si to zaslužili. Nadalje bomo uredili kartoteko članstva ter izvedli točno plačevanje članarine. Stavili bomo tudi spominsko knjigo in življenjepis padlih borcev NOB. Pri gradnji doma borcev bo prispevala krajevna zveza 1000 prostovoljnih ur. Dne 6. oktobra bo krajevna zveza G. Radgona priredila vinsko trgatve ter bo od čistega dohodka od te prireditve prispevala za postavitev štirnam NOB 10.000 din ter od razprodanih blokov 5000 din. Za državni praznik 29. novembra bodo pripravili kulturno prireditev. Krajevna zveza je zaprosila tudi za dovoljenje za izlet na Korosko v Avstrijo, da bi ob tej priliki obiskali borce Slovenske Koroske. Poživali bodo tudi delo strelske družine in bodo člani krajevne zveze, ki so rezervni oficirji, pripravili za člane teoretična predavanja.

Iz sodne kronike

Te dni se je moral zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Murski Soboti Stefan Jančar, kmet III. gospodarske skupine iz Rakičana, ker je odklonil izpolnitev obvezne oddaje žitaric v količini 950 kg. Jančar ima 376 ha orne zemlje, kar pomeni, da je bila obveznost primerno izračunana. Kljub temu pa obtoženi svoje dolžnosti ni izpolnil, izgovarjajoč se, da ni imel očistenega zrna, Ker pa je imel za čiščenje dovolj časa, sodišče ni upoštevalo njegovega zagovora in ga obsodilo na 12 tisoč dinarjev denarne kazni.

Zaradi neoddaje žita je bila istega dne pred sodiščem tudi posestnica Agata Sečko iz Rakičana, ki poseduje 436 ha ornih površin in spada v III. velikostno skupino. Obtoženka je bila pravilno obremenjena s 1352 kg žita. Kljub temu pa od predpisane roka ni oddala niti kilograma. Značilno je, da se je obtoženka izgovarjala z istim vzrokom, kot zgoraj obtoženi Jančar, da ni prečistila zrna. Nadalje se je zagovarjala tudi s slabim letošnjim pridelkom. Priča tajnik KLO, pa je izjavil, da je bila obtoženka sorazmerno pravilno obremenjena in je bila obtoženi zaradi slabšega pridelka obveznost znižana za 258 kg zrna. Sodišče jo je obsodilo na 10.000 din denarne kazni.

IZ OBMURSKIH KRAJEV

Krožne motorne dirke v Soboti

V nedeljo predpoldne so v Murski Soboti priredili motoristi Avtomoto društva Stefana Kovača iz Murske Sobotice krožne dirke. Te dirke so bile najboljše in najkvalitetnejše izmed vseh, kar jih je v mestu doslej bilo. Poleg nekaterih domačinov so sodelovali tudi republiški dirkači, ki so s svojo prisotnostjo vzbudili veliko zanimanja med prebivalstvom. Do devete ure jutraj, ko so se dirke pričele, se je zbralo ob progi čez 5000 gledalcev. Največ zanimanja je vzbudil mladi dirkač Ervin Pepel, ki je star šele 15 let in je že republiški prvak v kategoriji 125 ccm. V Soboti ni dosegel izrednih rezultatov, ker ni tekmoval s svojim motorjem, temveč z motorjem soboškega motorista, ki za takšno tekmovalje ni pripravljen. Občudovanje je zaslužil za lepo in vzorno vožnjo Anton Jenko iz Trčiča, ki si je priboril prvo mesto v kategoriji 250 ccm v štirih krogih in kategoriji 350 ccm v petih krogih. V kategoriji nad 500 ccm je zmagal Salomer Norbert iz Celja. Vozil je šest krogov. V lepi vožnji s prikolicami se je izkazal Mažera Ludvik s sovozačem Zuncem. Prevozila sta pet krogov v 6,2 minutah. Vmes je pokazal dobro vožnjo z dirkalnim avtomobilom DKV 700 ccm Ervin Pepel iz Vranjskega.

Te dirke so prikazale spretnosti v vožnji, ki so navduševale gledalce. Kljub temu, da so soboški motoristi že pred nekaj meseci sklenili, da priredijo večje dirke, na katerih naj sodelujejo republiški vozači, je organizacija bila pomanjkljiva.

Konferenci odbornikov OLO Radgona

Minulo soboto sta bili dve sektorski konferenci odbornikov OLO Radgona in in sicer ena v Gornji Radgoni in ena na Tratah. Na imenovanih konferencah so se odborniki OLO pogovorili o vključevanju v reševanje nove politične, gospodarske in kulturne dejavnosti na terenu. Po referatih o nalozah ljudskih odbornikov OLO so sprejeli zaključke o održanju rednih mesečnih sestankov kluba, o izdajanju lastnega biltena in sprejeli sklep o obisku okrajne pujske razstave in letošnjega jevenskega zagrebškega veleseljma.

Boj tuberkulozi!

Na tuberkulozi boleha mnogo ljudi. Tudi pri nas v Prekmurju jih je precej bolanih, od katerih nekateri že hirajo, drugi pa še ne čutijo, da jih napadajo nevarni bacili. Zato je potrebno, da se vsaj enkrat na leto — v protituberkuloznem tednu — vsakdo temeljito seznanj s to boleznijo in kako se je obraniti, še predno ga bo napadla. Vse zdravstveno osebe in zdravstveni aktivisti imajo nalogo, v tem tednu temeljito proučiti ljudi o vsem, kar je treba vedeti vsakemu posamezniku, da se bo izognil okužiti. Zato pridno poslušajte ta predavanja in izprašujte predavatelje, kar vas bo zanimalo. Laže se je izogniti bolezni, dolder je človek zdrav, kakor pa ozdraviti.

V Dragotincih je zasvetila elektrika

Nedavno je vas Dragotinci v radgonskem okraju doživela pomemben dogodek, ki je dobila električno luč. Ze od pomladi so marljivi vaščani po uspešno izvedeni nabiralni akciji pristopili k gradnji novega transformatorja in novega električnega voda. Ob zaključku vseh del in otvoritve so vaščani organizirali prireditev, na kateri je prišlo do izraza veselje vse vasi. Hvaležni so ljudski oblasti, ki je s svojo pomočjo omogočila, da se je uresničila dolgoletna želja Dragotincanov, da so končno dobili potrebno električno luč. Začeli so graditi tudi visokonapetostni vod, ki bo povezal sosednjo vas Videm. Novo električno omrežje, ki je v gradnji, bo zajelo enega najvažnejših gospodarskih centrov v okraju in je dolgo 10 kilometrov. Vaščani Vidma že pridno kopljeje jame in postavljajo drogovce. Povsod je razumevanje in organizirana medsebojna pomoč, ki se odraža predvsem pri odboru za nape-

Tekmujejo pri zbiranju starega železa

Center predvojaške vzgoje Apače je napovedal vsem centrom radgonskega okraja tekmovalje pri zbiranju starega železa. Imenovani center je med mladinci, pripadniki predvojaške vzgoje, organiziral zbiranje starega železa, katerega je zbral že lepe količine. Na vseh centrih predvojaške vzgoje bodo organizirali strelske družine in poživali delo že obstoječih.

Kopalisce ali vučkovska jama?

Vučkovska jama, kakor imenujejo tamkajšnje kopalisce, leži na lepem kraju. Vendar ne zasluži naziva kopalisce; zato je prav, da so ljudje obdržali nekdanji naziv jama. Urejena sta dva bazena in nekaj kabin za posameznike. Za slačenje in oblačenje je vsega 10 kabin, ostali pa to opravijo kar za ograjo, saj se vsako nedeljo zbere nad 200 ljudi. Zato sta bazena od 10. do 16. ure natrpana, da se ljudje komaj gibljejo. V to kopalisce prihajajo različni bolniki in ni izključeno, da kateri nima kakšne kužne bolezni. Zato je možno, da se kdo nalezle kakšne bolezni, čeprav ljudje menijo, da se grede zdraviti.

Ce ima tamkajšnji izvor vode res kako zdravilno moč, bi bilo treba kopalisce urediti, kakor je to iz zdravstvenih razlogov potrebno. Kdor koli že to kopalisce upravlja, bi moral za to poskrbeti in če drugeče ne gre, tudi zvišati cene. Kdor tamkaj išče zdravja, bo rajši plačal nekaj več, samo da ga bo res lahko našel. Ne smemo se zadovoljiti, da je včasih »vučkovska jama« bila še slabša. Kopalisce mora služiti delovnemu človeku, zato mora biti primerno urejeno. Za 40 din za kopanje in 10 din za kabinu, ki pa je mnogi niti ne uporabljajo, ker jih ni toliko, čeprav morajo plačati, bi se dalo marsikaj narediti in izboljšati. Tako, lahko rečemo socialistična ustanova, pa ne sme nikomur ustvarjati dobičkov.

Kdor bo samo enkrat prišel v to kopalisce, se bo gotovo razočaran vračal. V vodi in okolici je polno umazanije, da človek, ki je vsaj malo navajen na čistočo, komaj vzdrži.

Kopalisce leži sicer v sosednjem Medjimurju. Ker pa je nad polovico obiskovalcev podeželskih ljudi iz sosednjega ljutomerskega in lendavskega okraja, je potrebno o tem spregovoriti.

Mestni odbor Rdečega križa v Murski Soboti priredi v petek, dne 7. septembra ob 20. uri v osnovni šoli v Murski Soboti predavanje: »O tuberkulozi in zdravljenju s streptomicinom«. Predaval bo tov. dr. Franc Starc, šef internega oddelka soboške bolnice.

ljavo elektrike. Ce bodo dela tako napredovala, bo tudi Videmčanom do zime zasvetila elektrika in odpadla bo nadloga s petrolejkami. Električna energija bo poganjala tudi tri večje mline in dve obrtni delavnici. Brezdomno bo za Videmčane to pomemben dogodek v zgodovini kraja.

Nad 40.000 dinarjev za tržaski dom

Naši ljudje razumejo potrebe tržaskih Slovencev, ki se borijo za svoje narodnostne pravice. Solidarni z njihovo pravično borbo radi pomagajo v prispevkih za Dom kulture — novo kulturno postojanko Slovencev v Trstu. V okraju so doslej zbrali nad 40.000 dinarjev denarnih prispevkov.

Med darovalci so na prvem mestu še vedno učitelji. Prispevali so 12.220 din. Tudi gasilci so zbrali lepo vsoto: 10.220 din. Med zadrugami prednjači Vinogradniška obdelovalna zadruga v Zelzinskih dverih z 2000 dinarjev. Kulturno-umetniška društva iz Koga, Stare ceste in Male Nedelje so prispevala po 1000 din, pionirji iz ljutomerske gimnazije 1170 din, kolektiv vzgajalica v Veržeju 1166 din in obrtniki iz Tomaža 615 din. Pohvale vredna je vna in invalidov iz Ljutomeru in Tomaža, ki so zbrali 2507 din. Tudi v sindikalnih podružnicah so se potrudili. Maloštevilen kolektiv okrajnega sodišča je poslal tržaskim Slovincem 1090 din, uslužbenci okrajnega magazina 4500 din, namestenci okrajnega ljudskega odbora 2700 din, borečki opekariji 1005 din, manjše vsote pa so poslane tudi druge sindikalne podružnice.

Med prebivalstvom ljutomerskega okraja prevladujejo združniki in kmetje. Od njih se je več pričakovalo. Dosedanji rezultati kažejo, da po vaseh ni bilo zadovoljivega odziva. Mlačnost nekaterih frontnih organizacij je očitna. Na Krapju so na primer zbrali le 140 dinarjev, na Krčevini 200 din, v Gode-marcih 100 din, v Mali vasi 100 din itd. To so zelo skromne številke. Zato naj frontne organizacije izkoristijo še ta čas, stopijo k članom in izboljšajo svoje tekmovalne rezultate.

„Milijon težav“ v Nemčavcih

Izobrazevalno umetniško društvo Seberci je zadnje nedelje gostovalo v Nemčavcih v prostorih gostilne Horvat s komedijo »Milijon težav«. Zbralo se je mnogo gledalcev; poleg domačinov tudi iz sosednjih vasi in iz Murske Sobotice, ki so se od srca nasmejali.

Požar je upepeljal ostrešje

Na Grabonoskem vrhu št. 8 je pri posestniku Jakobu Bračiču iskra v dimniku zažgala ostrešje. Ker je bila streha s slamo krita, je ostrešje pogorelo in so vaščani le z marljivim gašenjem preprečili večjo škodo. Škoda znaša le okrog 8000 din in je delno krita z zavarovalnino.

USPEH SOBOCANOV V CELJU Kladivar — Mura 2:2 (0:0)

Preteklo nedeljo je moštvo Mure odigralo v Celju prvenstveno nogometno tekmo proti Kladivarju. Moštvo Mure je uspelo, da je na vročih celjskih tleh doseglo neodločen rezultat in s tem seveda važno točko.

V prvem delu igre so imeli iniciativo na igrišču Celjani, ki so bodreni od 2000 gledalcev dosegli tudi dva gola. Moštvo Mure pa v prvem polletu ni vedelo povsem poveztati svojih vrst.

V drugem delu igre je skoraj ves čas prevladovala enajstorica Mure. Vse vrste so odlično delovale. Vratar Kladivarja Klajšek je imel poine roke dela, kar je v glavnem tudi dobro opravil, vendar je moral dvakrat pobrati žogo iz mreže. Za Muro sta bila uspešna Horvat in Bela Norčič. Moštvo Mure je v drugem polčasu presenetilo številne gledalce s svojo igro.

Pri Muri so bili najboljši: Horvat, Vrtarič, Klajšek in Bela Norčič. Tudi ostali niso mnogo zaostajali. Igro je sodil Jancič iz Maribora.

V nedeljo pa čaka moštvo Mure težka preizkušnja, saj bo za nasprotnika imelo Nafto iz Dol. Lendave. Težko je govoriti, kdo bo zmagal, ker kaže, da se bosta srečala enakovredna nasprotnika. Ker bo tekma važna za Nafto, ki se hoče uvrstiti med vodilne klube, še bolj pa za Muro, bo tekma brez dvoma zanimiva. Kdo bo zmagovalcem med stari prekmurskima »rivaloma« je pa težko prerokovati, kajti žoga je okrogla.

Nafta — Krim 3:2 (0:2)

V prvem delu igre je moštvo Krima bilo gospodar na igrišču in so dosegli dva gola. Po prvem delu igre je vsakdo pričakoval, da bo moštvo Krima uspelo odnesti iz Lendave obe točki. Toda ne! V drugem delu igre je Nafta zaigrala kakor prerोजना. Rezultat igre so bili trije goli, ki so jih streljali Sitar, Simonka in Božič. Z malo več sreče pri streljanju na vrata bi moštvo Nafto po prikazani igri v drugem delu lahko doseglo še večjo zmago. Pred 1200 gledalci je sodil Jenko iz Maribora.

Prijateljska nogometna tekma Old Boys — Kovinarji 4:3 (0:2)

Na igrišču Mure v Soboti so v nedeljo prijatelji nogometa prisostvovali lepi in zanimivi igri. Po zelo dobri igri so zmagali stari, ki so predvsem v drugem delu igre zelo dobro zaigrali. V prvem delu igre so Kovinarji dosegli predvsem po krivdi vratarja Koziča 2 gola. Stari so tudi večkrat nevarno ogrožali vrata nasprotnika, vendar jim ni uspelo spraviti žoge v mrežo. V drugem polčasu pa so vodili stari. Vse vrste so odlično zaigrale in so nevarno ogrožali vrata Kovinarjev. Čeprav je vratar Kovinarjev Horvat branil dobro, jim je vendar uspelo doseči štiri gole. Gole so dosegli: Razdevšek, Zivko in Deskočič.

RAZPORED TEKEM za 9. september

Rakičan je prost. — Ljutomer—Lendava v Ljutomeru ob 15.30 uri (Zavratnik). — Ormož—Elan (Ormož je pod suspenzom). — Mura—Mladost v Murski Soboti ob 14.15 uri (službujoči (Mura). — Panonija—Nafta v Gaberju ob 10. uri (Nikolaj Cih).

16. september

Panonija je prosta. — Nafta—Mura v Dol. Lendavi ob 14.30 uri (Lindič). — Mladost—Ormož (Ormož je pod suspenzom). — Elan—Ljutomer v Radgoni ob 14. uri (Janko Stranjšak). — Lendava—Rakičan v Murski Soboti ob 15. uri (Perkič).

Suspendira se Ludvika Fehera in Franca Simonka, igralca Panonije. Vodstvo Panonije naj takoj pošlje legitimacije navedenih igralcev in izjavo Simonke o tekmi Ledava—Panonija, odigrane 19. avgusta t. l.

Nogometna zveza Slovenije Poverjenstvo v M. Soboti

Finančnega organa je napadel s koso

Nedavno je finančni organ poverjenstva za finance pri OLO Radgona rubil pri večjem kmetu Francu Fašaleku v Hraslju-Mota zaradi zaostanka davka 28.000 din. Fašalek se je izgovarjal, da odmera ni pravilna in da bo prinesel iz stanovanja davčno knjžico zaradi preveritve. Namesto z davčno knjžico se je Fašalek vrnil s koso, s katero je hotel navaliti na Brusa, ki se je pravočasno umaknil. Ob tej priliki mu je očital, da mu je že enkrat zarubil kolo zaradi neporavnane davka. Imenovani Fašalek je star saboter obveznih oddaj in plačila davkov in stalno pijančuje ter zanemarljivo svoje gospodarje. Za svoje dejanje se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

Prostovoljno gasilsko društvo Ljutomer proslavi 80-LETNICO OBSTOJA

v nedeljo, 9. sept. 1951 v Ljutomeru

Spored:

V soboto, dne 8. septembra: ob 19. uri baklada po mestu.

V nedeljo, dne 9. septembra: ob 6. uri budnica; ob 8. uri sprejem gostov; ob 9. uri povorka po mestu; ob 9.30 uri razvitje novega prapora, slavnostni govori; ob 10.45 mokra vaja, sodelujejo okoliške čete; ob 14.—16. ure nastopi s suhim in mokrim vaji, sodelujejo okoliške čete; ob 16. ure naprej LJUDSKO RAJANJE.

Godba. Ples. Saljiva pošta. Vljudno vabljeni! ODBOR

Vztrajno naprej...

V Cernelavcih se mladina rada zabava z nogometom, ki jih je v zadnjih letih mnogo pritegnil. Otroci začnejo brati žogo že v predšolski dobi. Tako so zrasli v tej vasi nogometaši, ki danes igrajo pri znanih klubih: Zeleničarju v Ljubljani — Cvrček, Čretnik, Muri — Maroša in še drugi. Domači klub — enajstorica Ledave pa doživlja od tedna do tedna poraze, čeprav je že vzgojil take igralce. Vendar fantje klub težavam ne bodo popustili.

Zadnji dve tekmi, odigrani v Murski Soboti, sta pokazali, da moštvo Ledave počasi leze iz svoje krize in se vzpenja na nekdanje mesto. Srečanje za prvenstvo s Panonijo je dalo slutiti, da se bo Ledava lahko kmalu kosala z vsemi klubi domačih in sosednjih okrajev. To upanje pa je omajala tekma z NK Muro II, kjer je Ledava doživela poraz. Slab izid tekmovalja je tudi v tem, ker je Mura II nastopila v okrepljeni postavi, Ledava pa s štiriimi novimi močmi, ki niso bile kos svoji nalogi. Ta poraz pa jim ni vzel poguma.

O K L I C

o razgrnitvi podatkov dosedanjih poizvedb zaradi morebitnih ugovorov zoper te podatke in postopku za osnovanje nove zemljiške knjige za katastrsko občino Pince, v sodnem okraju Dolnja Lendava.

Od 17. sept. do 1. oktobra 1951 bodo v Pincah hšt. 16 razgrnjeni vsakomur na upogled po ugotovitvah dosedanjih poizvedb popravljeni posestni listi, seznami parcel in lastnikov, zemljiško-knjžne mape, primerjalna tabela parcel in zapisniki o dosedanjih poizvedbah zaradi osnovanja nove zemljiške knjige za katastrsko občino Pince.

Ob zgoraj navedenem času in poleg tega še dne 2. oktobra 1951 se smejo vlagati ugovori zoper pravilnost ali popolnost posestnih listov in primerjalne tabele parcel in to pisмено ali ustno na zapisnik pri sodnem odpodslancu, ki bo ob tem času posloval na kraju razgrnitve v Pincah hšt. 16.

Ce bodo podani taki ugovori, se bodo istotam dne 2. oktobra 1951 o njih uvedle nadaljnje poizvedbe, h katerim naj tudi brez posebnega povabila pridejo tega dne ob 8. uri osebe, ki so vložile ugovore.

Okrajno sodišče v Dolnji Lendavi, dne 30. avgusta 1951

Mestni kino v Murski Soboti

Mestni kino v Murski Soboti predvaja od 7. do 9. septembra avstrijski film »Očarljivi goljufi«; od 11. do 13. septembra ameriški film »Izgubljeni dnevi«.

MALI OGLASI

Sprejem sodarskega pomočnika. Nastop takoj. Javi se naj pri Krenosu Ludviku, Vadarci št. 98, pošta Bodonci. Plača po dogovoru.

Prodaja hiše z vrtom pri cerkvi ob glavni cesti, pripravno za vsako obrt. Silvar Martin, Ptujška cesta št. 6, Ljutomer.

Delavsko knjžico na ime Krefc Franc iz Koga, izstavljena na tukajšnjem poverjenstvu za delo, preklicujem kot izgubljeno.

Krefc Stanislav, Puževci št. 48 je izgubil ob M. Sobote do Brezovcev vse dokumente. Poštenega najditelja prosim, da najdene stvari vrne proti nagradi na naslov ali na Narodno milico v Murski Soboti.

ZAHVALA

Podpisani se najpriščneje zahvaljujem vsem zdravnikom, ki so mi v moji težki bolezni pomagali, predvsem dr. Korošcu, zdravniku primariju dr. Račlu, dr. Kolencu, dr. Rakovcu za dobro izvedeno operacijo ter vsem sestram strežnicam in bolnišničarjem v Mariboru in Ljubljani. Danes se počutim že popolnoma zdravega ter lahko opravljam vsa dela. Omenjene zdravnike priporočam vsakomur, ki boluje na mehuru.

Ješovnik Peter, Drvanja, p. Benedikt v Slovenskih goricah.

Prodaja monadotropno trgovsko hišo v Ljutomeru. Poizve se pri Stefanu Celecu, medicar, Murska Sobota, Stefana Kovača 16.

OBIŠČITE

II. RAZSTAVO LOKALNEGA GOSPODARSTVA RADGONA

od 7. do 16. septembra 1951. Razstavljajo obrtna in industrijska podjetja, kmetijstvo vseh sektorjev. lovstvo itd.

Dne 9. septembra 1951, ob 14. uri so tudi prve velike KMEČKE KONJSKE DIRKE. — Za okrepcila in zabavo preskrbljeno!

Stroj, ki opravlja delo desetih zidarjev

Stoletje, v katerem živimo, mnogi imenujejo stoletje tehnike. Ta naziv je popolnoma na mestu samo če pomislimo, koliko vrst strojev je že človek iznašel, da si olajša svoje delo. Včasih slisimo za stroje, ki opravljajo take naloge, da se nam zdi skoraj neverjetno. Taki so n. pr. poljedelski stroji, ki opravljajo po več del hkrati; čistijo zemljišče, orjejo, sejejo, trosijo gnojilo, branajo, ali pa žanjejo, vežejo snope, mlatijo, rešetajo zrnje in še marsikaj. Skoraj nemogoče se nam zdi, da bi vsa ta dela nenkrat opravljal mrtev stroj, ki mu ukazuje in ga vodi en sam človek.

Ni pa še dolgo, kar je človeški um iznašel stroj, ki zna kar sam zidati hiše in to tako, da jih tudi najbolj izurjeni zidar ne bi mogel bolje.

Ta novi zidarski stroj, ki ga imenujejo zidarski kombajn, je na pogled velikanska naprava. Postavljen je na 4 visoke stolpe, od katerih je vsak visok do 20 metrov. Stroj seveda kopa temelje in drugih del pri zidanju hiše ne zna opravljati, opravi pa zato najglavnejši del — sam zna polagati opeke drugo na drugo tako, da nastanejo iz njih zidovi in jih obenem lepi skupaj z malto. Zidarski kombajn se med delom sam pomika vzdolž zidu s hitrostjo 2 m v minuti in sproti tudi tako hitro zida. Poleg tega tudi sam dela še vsa stranska dela pri zidanju, kot je podajanje opek, malte, zidarskega orodja itd. Vse to opravlja samodelno s pomočjo posebnih naprav za dviganje in podajanje.

Storilnost takega zidarskega kombajna je zelo velika, saj vzida v 8 urah kar celih 10 do 15 tisoč opek v zid. Če k temu primerjamo storilnost izvežbanega zidarja, ki vzida v istem času največ kakih 1500 opek, vidimo, da lahko zidarski kombajn nadomešča kar deset izvežbanih zidarjev pri delu. Ker pa opravlja poleg samega zidanja še tudi vsa stranska dela pri zidanju, zamenjuje poleg desetih zidarjev še kakih trideset zidarskih pomagačev. Novi stroj za zidanje torej opravi vse delo mnogo hitreje in ceneje, kot pa če bi zidali ljudje sami.

Poleg tega pa ima ta stroj še eno veliko prednost: stroj lahko nadaljuje z zidanjem ob vsakem vremenu, celo pozimi v velikem mrazu — 10 do 15° C pod ničlo — ko je ročno zidanje popolnoma nemogoče. Zidarski kombajn pa nam tudi prihrani mnogo stavbenega lesa pri gradnji hiš, saj pri delu ne potrebuje lesenega opaža okrog sten,

na katerem navadno stojijo in delajo zidarji.

Z iznajdbo tega zidarskega kombajna si je človek pridobil zopet novo dragoceno pomoč pri delu. Zidarski kombajn bodo posebno uporabili tam, kjer bo treba čimprej zgraditi več stavb, pa ne bo na razpolago dovolj izurjenih zidarjev. Pa tudi drugod v stavbarstvu bo njegova pomoč vedno dobrodošla in tako bo novi stroj za zidanje hiš res dobro služil človeštvu.

V Velenju odpirajo nov rudnik

Velenje, ki leži na drugi strani Pohorja, je znano po zelo bogatih ležiščih premoga-lignita. Premogovna plast v Velenju je do 120 metrov debela, tako da je 120 m čisti premog brez vmesnih gub zemlje ali kamenin. Strokovnjaki cenijo zalogo Velenjskega bazena na najmanj 500 milijonov ton.

Dosedanji premogovnik daje letno okoli 400.000 ton lignita, ki ga v glavnem uporabljamo za kurjavo in za termocentralo v Velenju. Ker pa so zaloge velenjskega bazena zelo velike, so naši strokovnjaki naredili načrt za gradnjo še enega jaska, približno 2 km od starega, tako da bo ta pomenil povsem nov rudnik. Gradbena dela pri tem jasku so v glavnem že končana s strojnico vred in tudi večji del strojev najmodernejše vrste, je že montiran.

Koliko bo pomenil novi rudnik, ki bo verjetno še letos pričel z delom, nam najbolje pove to, da se bo proizvodnja rudnika z novim jaskom dvignila v Velenju od 400.000 ton na 2 milijona ton, in bo samo Velenje predstavljalo pri-

Opeka namesto zlata

S skoro pravo senzacijo se bavijo zadnji čas detektivki Scotland Yarda. Neka londonska banka je poslala z letalom v Južno Afriko zlato v vrednosti približno 2000 funtov sterlingov. Tik pred odhodom so se kontrolirali, če je vse v redu in zlato v zaboji. Ves čas med vožnjo je bilo zlato v zaprti blagajni, ko pa so v Afriki odprli blagajno in pogledali v zaboj, so morali s presenečenjem ugotoviti, da je namesto zlata v zaboji — opeka.

Letala v službi miroljubnega človeštva

Sodobna letalska tehnika se z vsakim dnem bolj in bolj razvija. Odkar je začel človek letati po zraku, so konstruktorji letal začeli misliti na najrazličnejša letala, ki bi ne služila samo za uničevanje človeštva, pač pa mu tudi služila v vsakdanjih potrebah. Danes letala v manjši meri že služijo temu namenu, v večji meri pa se jih žal ljudje še vedno poslužujejo zato, da uničujejo drug drugega. Če bi že enkrat iz sveta izginila nevarnost vojne, lahko trdimo, da bi letala igrala v življenju miroljubnega človeštva eno najvažnejših nalog. Da je temu res tako, se ozrimo samo v Ameriko in Anglijo, kjer uporabljajo letala v najrazličnejše svrhe.

Močna ameriška letalska industrija izdeluje najrazličnejša letala. Mnogo letal uporabljajo tudi za razvoj gospodarstva. V Ameriki danes že ni nikakršna novost, če z letali gnolijo nepregledna zemljišča z umetnim gnojilom, uničujejo kmetijstvu škodljiv mrtes ali pa s pomočjo letal naredijo umetni dež, ki prinaša poljedelcem in farmerjem veliko koristi v sušnih letih.

V zapadnih državah ZDA je vrsta priznanih zrakovolnih podjetij, ki imajo tudi 15 do 20 letal, katerih naloga je skrbeti za dež. Vsi ti obrati delajo v glavnem po istem »receptu«, ki ga je iznašel znameniti ameriški meteorolog dr. Erving Langmuir in zaradi katerega je zaslovel po vsem svetu. Čim se nad sušno pokrajino pojavijo oblaki, jih iz letal posipavajo s srebrnim jodidom, da vsled spremembe temperature odlože vso blago.

Ni pa še dolgo, kar je prišlo na Angleskem v prodajo novo letalo — helikopter. Helikopter-enosedežnik je iz-

redno lahko letalo, saj tehta komaj 90 kilogramov, ima propeler nad trupom in se lahko dvigne popolnoma navpično v zrak do višine 4000 m, leti pa v vseh smereh in se lahko spušta brez nevarnosti za pilota. Če se mu slučajno pokvari v zraku motor, se spusti mirno na tla, kajti dva propelerja nad njim ga pridržujeta v zraku kot padalo. Propelerja sta velika po 8 m ter se v pogonu vrtita vsak v svojo smer. S tem letalom je upravljanje tako lahko, da se ga lahko vsakdo igraje nauči.

Ta pritlikavi helikopter — enosedežnik je zelo navdušil razne športnike in turiste. Saj si skoraj ne moreš misliti boljšega prevoznega sredstva za izlete, kratka potovanja in izprehode v bližino ali daljno okolico. Pa ne samo športniki, tudi tehniki so se ga zelo razveselili. Lahko ga namreč tudi koristno uporabijo za nadzorovanje raznih električnih daljnovidov, ki jih je treba stalno pregledovati, za opazovanje terena, ki je drugače nedostopen itd.

V zadnjem času pa so začeli izdelovati tudi večje helikoptere, ki imajo prostora tudi za več ljudi. Ta letala čedalje bolj uporabljajo v civilnem namenu. Z njimi prevažajo potnike, dravnice, bolnike v bolnišnice, uporabljajo jih v poslovne namene, za zabavo, reševanje ponesrečenih ekspedicij in planincev v nedostopnih pečinah in kar je še najvažnejše — z njimi v Ameriki tudi sejejo.

Helikoptere v Ameriki in Angliji zelo cenijo. Zdravniki z njimi obiskujejo bolnike, posebno v planinskih predelih, kjer so slabe prometne zveze. Zadnje čase vozijo z njimi tudi hrano pastirjem v težko dostopnih planinskih krajih. Neki pastir, ki pase več tisoč glav goveje živine, je začel uporabljati helikopter in pokazalo se je, da opravi z njim toliko, kakor 10 njegovih tovaršev na konjih. Nadalje se vozijo s temi letali tudi lovci na daljra lovišča in še celo duhovniki k svojim vernikom.

Angleška družba za letalski promet v Evropi s helikopterji prevažata potnike. Prvo zračno progo so otvorili na lani julija med Liverpoolom in Cardiffom. Od prvega junija letos ta letajo na progi London-Birmingham-London trikrat dnevno majhni helikopteri, ki zamenjujejo taksije. Družba pa namerava ta zračni potni promet še znatno razširiti. Štósoma bodo letali helikopterji med vsemi večjimi angleškimi kraji. Angleži pravijo, da se bo v nekaj letih razvil helikopter tako, da bo na vseh zračnih progah promet samo s temi letali; v njih pa bo prostora že za 25 do 35 potnikov.

Potnik v levji kletki

Na argentinski parnik »El Gaucho« se je v Lisboni vtihotalip neki potnik, ki je hotel zastopati v Južno Ameriko. Skril se je v levjo kletko cirkusa »Buglione«, ki je potoval v Brazilijo. Po dveh dneh potovanja mu je postalo med svojimi sopotniki v kletki tako neprijetno, da se je končno javil kapetanu ladje. Začuden nad takim pogumom potnika, je kapetan sklenil, da ga za ostali del potovanja zaposli na ladji, da si s delom odsluži stroške potovanja.

Nihče ni mogel vsoga pojesti

Kljub številnim protestom varčljivih Angležev, ki si od vojne sem še vedno niso mogli nabaviti dovolj živil, posebno še mesa, so v majhnem mestecu Canterbury pod pokroviteljstvom župana priredili kaj senzacionalno tekmovalstvo — kdo bo lahko največ pojedel. Ta stvar je postala še toliko bolj privlačna, ker je bila obljubljena zmagovalcu nagrada v znesku 25 funtov, kar velja okoli 6000 deviznih dinarjev.

Na tekmovalstvo se je prijavilo 7 moških in dve ženski, ki so bili vsaj v to prepričani, da če ne bodo zmagali, se bodo vsaj pošteno najedli raznih dobrot brez vseh stroškov. Tekmovalcem so namenili 9 polnih rund jedi in 19 polstic — torej devetim ljudem toliko hrane, ki bi zadostovala za 50 lačnih ljudi. Za vsak slučaj je bilo navzočih tudi nekaj zdravnikov, vendar tem ni bilo treba posredovati.

Najprej so na tekmovalstvu omagala ženske. Prva, Olive Hayes, je omagala že po peti rundi, Betty Hayes pa po sedmi. Moški so bili nekoliko boljšji jedci, vendar vseh jedi, ki so jih nosili pred vsakega servirci, ni pojedel nihče. Torej ni nihče zmagal in tudi funtov ni dobil nihče.

Hitlerjev avtomobil končal v rokah žida

Danes ni treba še posebej naglaševati, kolikšen trn v peti so bili židi za Hitlerja in kako jih je preganjal in uničeval po številnih taboriščih. Zato je tem bolj zanimivo, da si je njegov avto končno osvojil neki žid v Izraelu, ki se danes z njim ponosno vozi po Tel Avivu in Jeruzalemu.

Hitler je svoj eleganten osebni avto najprej daroval svoji ljubici Evi Braun, o kateri sicer pred vojno javnost ni smela ničesar zvedeti. Velika Hitlerjeva ljubica se je seveda vozila z avtomobilom le do konca vojne, potem so ji ga zaplenili Američani. Nato ga je uporabljal angleški general sir Brian Robertson. Ko je bil premeščen v Sofijo v Bolgarijo kot član medzavezniške kontrolne komisije za Bolgarijo, ga je vzel s seboj. Po razpustitvi te komisije pa je le-ta prodal dražoceni avtomobil nekemu tujemu diplomatu.

Kakor pa je usoda diplomatov, da vedno potujejo iz države v državo, je tudi ta diplomat s Hitlerjevimi avtomobilov odpotoval v Izrael. A žid bi ne bil žid, če tega znamenitega vozila ne bi kupil od diplomata. Sedaj je last nekega trgovca v Tel Avivu.

Čebele in med

Najvidnejša korist čebele je pač v tem, da nam daje med. Ta plemenita snov, ki se kot sladko svetlika v celicah, je napravljena iz sladkih sokov, nabranih na nešteti zdravilnih rastlinah. Zato je tudi med sam kot tak zdravilen. Ugotovljeno je, da med krepi mišice, miri živce, pospešuje prebavo, odpravlja slabokrvnost, razkužuje rane, odstranjuje vnetje, lajša glavobol, boljša vid itd. Danes se ni dokončno dognano, v kolikih primerih ga lahko uporabljamo kot zdravilo. Pa tudi na splošno krepča med človeka. Znano je, da navadno čebelarji in tisti, ki med redno uživajo, dosežejo navadno večjo starost kot tisti, ki ga ne. To nam dokazujejo številne statistike.

Razen medu dobivamo od čebel tudi vosk. Odveč bi bilo naštevati, kje ga vse uporabljamo. V industriji je skoraj nepogrešljiv. Nadomestiti ga ne more nobena druga umetna snov.

Se več kot pa z medom in voskem nam pa koristi čebela s tem, da opravlja sadno drevje in razne druge kulturne rastline. Gospodarstveniki trdijo, da je ta posredna korist vsaj desetkrat večja od neposredne, to je od donosa medu in količine voska, ki ga naredijo čebele.

Končno bi lahko rekli, da nam čebela koristi tudi s svojimi piki. Tudi ti imajo zdravilno moč. Znano je, da navadno čebelarji niso revmatični. To je vdahnilo zdravnikom misel, da bi začeli zdraviti revmatizem s čebelinim strupom. Poizkusi so se prav dobro obnesli in danes v svetu že obstojajo čebelnjaki, v katerih goje čebele predvsem zaradi tega, da pridobivajo strup. Strup

odvzemajo v teh čebelnjakih navadno ženske. Postavijo se pred ranje in lovijo ob izhodnih čebelah. Vsako čebelo pritisejo z zadkom na posebno blazinico, da spusti vanjo izcedek svojih strupenih žlez. Ko je blazinica s strupom dobro napoljena, jo oddajo v tovarno, kjer na kemičen način iz nje izločijo dragoceno snov. Razumljivo je, da imajo te ženske obraze zavarovane z mrežastimi pokrivali in da so temu primerno tudi oblečene.

Strup lahko vbrizgamo bolnikom tako, da primemo čebelo s posebnimi kleščicami in jo pritismo na obolelo mesto. Vbrizgamo pa ga največ z injekcijskimi iglami. V novejšem času pa je možno dobiti v lekarnah tudi posebno mazilo, s katerimi si mazemo obolela mesta. Ta mazila ne vsebujejo samo strupa, temveč tudi komaj vidne steklene drobce, ki napravijo na koži med vtiranjem nezatne ranice, skozi katere pronikne čebelni strup v telo.

To bi bile v kratkih potezah glavne koristi, ki nam jih nudijo čebele, čeprav bi o čebeli lahko povedali še mnogo koristnega, kar naredi za človeka. Že iz tega vidimo, kaj vse ji dolgujemo — zato pa tudi ravnamo z njo, kot s svojo najboljšo prijateljico.

Kotiček za gospodinje

Kdor po nerodnosti poje ribjo kost, naj takoj izpije kozarec kisa, ki ribjo kost zmehča.

Jodove maeže odstraniš s perila z vodo in amonijakom.

Makedonija nam bo dajala porcelan

Ce smo pri nas govorili o porcelanu, smo navadno še pristavili češki porcelan, ker pač domači porcelan iz Liboj pri Celju in iz Novega Sada ni bil kaj prida. Vedno se je reklo, da pri nas ni kaolina — oziroma dobrega kaolina, iz katerega pridobivajo porcelan. To se je dogajalo tudi po osvoboditvi, ker se Čehom ni zdelo dobro, da bi tudi pri nas imeli porcelansko industrijo.

Belo volno operiš z milnico, ki ji dodaš žlico boraksa.

Cokolado, čajne in kavine maeže odstraniš z blaga nežnih barv tako, da najprej kaneš nanje kapljo glicerina in ko blago glicerina dobro vsrka, zdrgneš maeže z alkoholom.

Plesnive maeže odstraniš s knjig, če jih najprej zdrgneš z nepremočno raztopino klorove vode, splakneš s čisto vodo in nato osušiš s pivnikom.

vsem njemu; toda v zmedenosti ni mogel ziniti nobene besede. Jožef je pomolčal le trenutek, ker je vprašanje zastavil bolj samemu sebi kot njim, nato pa odgovoril:

»Po domače lahko pove: Ljudje — vaščani se jezijo na naš krajevni ljudski odbor, zaradi raznih nepravilnosti, ki jih dela in so nam že vsem več ali manj znane. Zato predlagam, da bi poizkušali ugotoviti, če so te govorice resnične in če so resnične, bi se pomenili, kaj je treba storiti. Takole nekako po domače lahko pove svoj »referat« ...»

»To vemo tako vsi, kar se govori. Koliko se je o tem že govorilo po vasi, pa vse skupaj nič ne pomaga!« se je oglasila Hrastova Ana,

»Zato nič ne pomaga, ker se govori na vasi, ne na naši seji.« je odvrnil Jože s poudarkom. »Zato predlagam, da se o tem temeljito pomenimo!«

»Skoda si je s tem beliti glave. Jaz sem se pritoževal na raznih mestih, pa vse nič ne pomaga. Pustimo to in gremo rajši domov, ura je devet!« je predlagal predsednik, da bi tako prekrizal to njemu neljubo razpravljanje.

»Da gremo domov, ker nič ne pomaga? Zakaj neki?« ga je zavrnil Jože

ogorčeno in vstal. Čeprav je bil majhne postave, se jim je zdel tako močan, da mu nobeden ni upal ugovarjati. Ta moč pa ni tičala v njegovih mišicah, temveč v odločnosti in znanju. Gotovo ga ne bi poslušali, če bi kvasil neumnosti. A na obrazih se jim je bralo, da ga radi in napeto poslušajo.

»Posedimo se in naj Jože pove, kaj misli!« je predlagal Jurgec z ukazovalnim glasom in se vsedel. Njegovega zgledu so sledili še drugi.

»Jaz se odpovedujem predsedniškemu položaju.« je iztisnil razburjeno skozi zobe predsednik Pavel. Bil je užaljen, ker je kazalo, da ga bo Jože posekal v znanju in sposobnosti. Pred okrajnimi aktivisti ali pred sekretarjem Okrajnega odbora je rad priznaval svojo nesposobnost. A kako bi gledal nanj kot predsednika, če bi drugi veljali za pametnejše. Zdal pa mu je Jože, takle fantič, dokazal in vsi odborniki so se prepričali, da ve več kot on. Tega ne more prenesti in ostati še naprej predsednik. Tako je ugibal in se s težkim srcem odločil za to, kar je izustil.

»Oprostite. Nisem vas hotel žaliti, le razlagal sem, kako bi lahko naredili sejo, ker so me prosili in ker ste tudi sami zatrevjali, da ne veste,« se je zagovarjal Jože in ga poizkušal prepri-

čati, da bi obdržal še naprej svoj položaj. »Vi ostanite kar naprej predsednik in se bomo skupno učili in si pomagali!«

»Jaz nisem sposoben za predsednika,« mu je odgovoril Pavel grenko, potem pa ironično dodal: »Bodi ti predsednik!«

»Saj sem vam s tem hotel dokazati, da ste sposobni. To ni tako težko, da ne bi vedel vsak, ki se le malo zanima za te stvari.« ga je prepričeval Jože, čeprav je čutil, da te besede ne bodo mnogo zalegle pri užaljenem Pavlu. Trenutno se ni mogel spomniti nič pametnejšega. Njemu ni bilo za predsedniško mesto, le jezilo ga je, zakaj se brez okrajnih aktivistov ne bi mogla vršiti seja.

»Pa nimam veselja,« je izustil Pavel užaljeno. Veselja do tega dela res ni imel nikoli, čeprav se ni branil, ko so ga lansko leto predlagali za predsednika.

»Naj bo Kološev Jože predsednik, če je dosedanji odpovedal,« se je vtičnil vmes sekretar Mirko. Bil je prepričan, da bi pod Jožetovim vodstvom postal odbor delavnejši in bi se v vasi marsikaj izboljšalo. In to je želel.

(Konec prihodnjik)

F. Sop:

Novi predsednik

(Drugo nadaljevanje)

Joža se je le s silo premagoval, da se ni glasno nasmejal. Tedaj so se zasmejali vsi odborniki razen sekretarja; še predsednika je posilil smeh, čeprav se je bal, da si ne bi ta večer pokvaril svojega ugleda. Smejali so se, čeprav niso vedeli zakaj. Po Mirkovih resnosti so vprašanje smatrali za resno; Jožetov zadržavajoč smeh pa je govoril nasprotno. Tedaj se je tudi Jože od srca zasmejal Mirkovemu naivnemu vprašanju. Ko se je smeh polegel, jih je miril:

»Nič se ne smejte, saj je to čisto preprosta stvar! Ni treba na vsaki seji učenih referatov, kot jih imajo aktivisti, zato sem rekla, da ga ni treba. S tem pa ni rečeno, da ni treba govoriti, niti ne moremo govoriti vsi vprek brez vsakega reda —»

»Pa danes vodi ti sejo, da bomo videli, kako to gre!« je predlagal sekretar Mirko. Jožetovo pojasnjevanje in razlaganje ga je raznelo. Bil je dober frontovec in je želel biti tudi dober odbornik. Toda čeprav je bil dober delavec, je nerad študiral, ker mu je to šlo